

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
RWS 2018/9230

Bijlage(n)
1

Datum 3 april 2018
Betreft 13^e voortgangsrapportage Tweede
Hoogwaterbeschermingsprogramma

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik u het dertiende voortgangsrapportage (VGR13) van het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP-2) aan. De rapportage bestrijkt de periode van 1 juli 2017 tot en met 31 december 2017.

Al meer dan 1.000 jaar houden de dijken Nederland droog. Wat eens begon met terpen en duikers, is nu een netwerk van meer dan 22.500 kilometer dijken, dammen en sluisen. Dijken zijn de dragers van ons landschap. Bodemdaling en klimaatverandering hebben grote invloed op de Nederlandse delta en het dijkstelsel. Het aanleggen, versterken en onderhouden van dijken is daarom nooit klaar.

In het HWBP-2 werken de Waterschappen en Rijkswaterstaat samen aan de waterveiligheid en de inpassing van de primaire dijk- en kustverbeteringen in de omgeving. Op dit moment bevindt zich nog één project in de planstudiefase en zeven projecten in de realisatiefase. Het moge duidelijk zijn dat het HWBP-2 volop in uitvoering is.

Samenvatting wijzigingen ten opzichte van de 12e VGR¹

Planning: Van de 87 projecten zijn, met uitzondering van de Markermeerdijk Hoorn-Edam-Amsterdam, alle projecten in de realisatiefase dan wel gerealiseerd. In de afgelopen verslagperiode is bij vier projecten de mijlpaal einde realisatie bereikt. Het betreft de oplevering van: project Keersluis Meppelerdiep Zwartsluis, project Dijkversterking Hoekse Waard Zuid, project Dijkversterking Spui-Oost, project IJsselmeer, kleibekleding en pipingmaatregelen. Bij twee projecten is de mijlpaal einde realisatie in tweede halfjaar 2017 niet bereikt te weten project Ipenslotersluis en Diemerdammersluis en project Eemdijk en Zuidelijke Randmeren.

Bij het project Eemdijk en Zuidelijke Randmeren is "dijk veilig" gerealiseerd, maar is de dijk door de beheerder niet geaccepteerd in verband met de milieueffecten van thermisch gereinigde grond. Oplossingsgerichte onderzoeken zijn op dit moment nog gaande. Zoals reeds gemeld in VGR12 is het afgeronde project

---

¹ (Kamerstuk 32 689, nr. 37)

Dijkversterking Waddenzeedijk Friese Kust begin 2017 geconstateerd dat er sprake is van loslatende bekleding. Hierdoor wordt de beoogde 50 jaar levensduur niet behaald. In overleg met de betrokken partijen wordt nog gewerkt aan de aanpak om dit te herstellen.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
RWS 2018/9230

Financiën: In de verslagperiode bedraagt het beschikbare programmabudget € 2.638 miljoen voor het HWBP-2. De programmaraming sluit per 31 december 2017 op een bedrag van € 2.665 miljoen. Het tekort op het programmabudget is van tijdelijke aard en geen reden tot zorg. Het verschil wordt opgevangen door opleveringen van projecten, waardoor het onderdeel programmarisico onbenoemd, binnen de programmaraming daalt. De prognose is dat dit tijdelijke tekort eind 2018 is opgelost.

Risico's: De totale financiële waarde van de risico's op programmaniveau is in de verslagperiode met € 6 miljoen toegenomen (van € 97 miljoen naar € 103 miljoen) als gevolg van enkele specifieke uitvoeringsrisico's. De totale omvang van de risicoreservering op programma- en projectniveau bedraagt op 31 december 2017 € 245 miljoen.

Scope: In de verslagperiode zijn geen inhoudelijke scopewijzigingen vastgesteld.

Ontwikkelingen na de verslagperiode

Na de verslagperiode zijn ruim 150 inspraakreacties binnen gekomen in reactie op de ter visie legging van Projectplan Waterwet Markermeerdijk. Het proces ter beantwoording loopt op dit moment. De planning is dat de Provincie Noord-Holland medio april met een reactienota hierop komt.

Ontwikkelingen van invloed op het programma

Bij de begroting voor 2018 is een vrijval van € 81 miljoen aan uw Kamer voorgelegd. In het kader van de financiering van de nieuwe waterveiligheidsnormen heb ik op 18 juni 2014 met de Unie van Waterschappen afgesproken dat de vrijval uit het programmabudget HWBP-2 voor 2/3^e deel toegevoegd wordt aan het programmabudget voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma en voor 1/3^e deel aan de vrije programmaruimte op het Deltafonds, voor de waterveiligheidsopgave.

Het HWBP-2 richt zijn krachten nu op het laatste deel van de opgave. Het HWBP-2 landt dicht bij de stip die in 2012 is gezet. Iets meer dan 90 procent van de projecten is gerealiseerd. Gezien de omvang van de resterende projecten houden beheerders en programmabureau onverminderd de werkwijze en focus vast.

De voortgangsrapportages Maaswerken en Ruimte voor de Rivier geven samen met deze rapportage inzicht in de voortgang die we maken voor de hoogwaterbescherming in heel Nederland.

In een separate aanbiedingsbrief worden de Eindevaluaties Ruimte voor de Rivier en Zandmaas/Grensmaas aan uw Kamer toegestuurd en wordt voorgesteld om de eindevaluaties de procedure die leidt tot beëindiging van de grootprojectstatus voort te zetten. In de Kamerbrief 'Voortgang MIRT' van 21 november 2016 heb ik aangegeven dat het HWBP-2 in aanmerking kan komen voor beëindiging van de grootprojectstatus op het moment dat de realisatie van de twee nog resterende grote projectonderdelen, Houtribdijk en Markermeerdijk, geen risico's meer kennen. Het project Houtribdijk is ondertussen in uitvoering en verloopt volgens

planning. Het project Markermeerdijk is nog in planuitwerking. De eventuele beëindiging van de grootprojectstatus kan gekoppeld worden aan het moment dat het volledige project Markermeerdijk, inclusief Durgerdam, in realisatie is. Mijn voorstel is om de aanpak van de eindevaluaties Ruimte voor de Rivier en Zandmaas/Grensmaas te zijner tijd ook toe te passen bij het HWBP-2.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
RWS 2018/9230

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga